

Iz celega sveta.

Imena naših novih dreadnoughtov (velikih ladij). Cesar je dovolil, da dobimo naša dreadnoughta št. III in IV imeni „Admiral Sterneck“ in „Admiral Petz“. Sterneck je bil avstrijski, Petz pa ogrski državljani.

Največja trgovska ladja Avstro-Ogrske se gradi sedaj na Angleškem in bo last dubrovniškega hrvaškega parobrodnege društva „Union“. Ladja bo nosila 9600 ton; dolga bo 432 čevljev, široka 54 in visoka 26 čevljev. Pri gradnji ladje so se uporabljale vse najnovejše izkušnje ter bo opremljena z vsemi „modernimi“ napravami, pa tudi z veliko udobnostjo. Za potnike bo imela 12 sob.

Prve ure v ječi. Bivši kazniški nadzornik I. Schiwiek je izdal knjigo, v kateri pripoveduje svoja opazovanja na jetnikih. V knjigi je najbolj pretresljivo ono poglavje, ki pripoveduje o prvih urah, ki jih prebije kaznjeneec v zaporu. V teh urah občuti najhujše globoki prepad med življenjem v svobodi in za temnim zidovjem. Večina kaznjencev gre precej ravnodušno po izrečeni obsodbi v zapor, ker so se že med preiskovalnim zaporom nekoliko privadili misli, da bo treba več ali manj časa živeti daleč od sveta. Vendar je pa tudi mnogo takih, katerim je „ta pot težja, ka-

kor marsikateremu roparskemu morilecu pot na morišče“. Silno pretresljivo je obnašanje onih, ki morajo kar nenadoma v preiskovalni zapor. Med aretacijo, zaslišanjem in sprejetjem v zapor so imeli precej malo časa, da bi razmisljali o svojem žalostnem položaju. V tesni, samotni celici se vzbude iz omamljenja in spoznajo naenkrat popolnoma jasno svoje stanje. Ves obup izbruhne z največjo silo. „Grozno je, opazovati te nesrečeneže. Nekateri se vedejo kakor divje zveri. Žalostno je, da nekateri napačno tolmačijo to vedenje in kaznujejo obtoženca.“ Nekateri pa sede po cele ure kakor bi okameneli. Drugi jokajo in obtožujejo samega sebe kar najhujše. Največ jih pa zatrjuje, da so nedolžni. Zopet drugi mislijo v svojem obupu le na svoje, katerim delajo toliko skrbi in žalosti. Prva noč je za vsakega, ki je v preiskovalnem zaporu, najstrašnejša. Matere kličejo kakor blazne svoje otroke. V prvem obupu poskuša marsikateri izvršiti samomor, zato opazujejo uradniki vsakega novega kaznjenceja najbolj vestno prve ure. Pri mnogih, ki so razdvojeni sami s seboj in s svetom, učinkuje prijazna beseda ali sočutje nadzornikovo in paznikovo čudovito. Dostikrat zadostuje, da se mu stisne le roka. A tudi knjige so dostikrat najboljše tolažnice. Nočnih ur se boje kaznjenci najbolj. Knjiga jim olajša zdatno te mučne ure.

Družina petih rodov. V Kamenjaku v Hrvaškem Primorju žive: Marija Malnarič, rojena leta 1819, njena hči Jelena, rojena leta 1860, ki ima hčer Ano, rojeno leta 1890, in ta ima hčerko Urško, rojeno leta 1910. To je torej pet rodov ali družinskih kolen v ravni črti; vseh pet žensk se prav dobro počuti.

Otrok se je zadušil v pepelu. Iz Sel pri Kamniku na Kranjskem poročajo: Dne 25. julija se je zadušil na Selih v pepelu poldrugo leto star otrok Anton Droljc. Pripravili so pepel v koš, da bi šli posipati po njivi za ajdo. Med tem ko je odšla mati v hišo po sejalnico, je prevrgel otrok koš s pepelom na-se in se zadušil.

Strašen požar na Kitajskem. V mestu Hotanu na Kitajskem je divjal pred kratkim strašen požar, ki je povzročil velikansko škodo. Požar je uničil nič manj kakor 4000 poslopj, med temi skoro vse mestne trgovine. Splošno se domneva, da so podnetili ogenj uporni vojaki.

Le inseriraj! Da se inseriranje v listih izplača, priča naslednji resnični dogodek: Neki mož je inseriral v nemškem listu, da nakaže 5 mark onemu, ki mu pošlje največje jabolko. In prej ko v 14 dneh je imel prekanjenec 15 vreč kar najkrajše in največjih jabolok. Seve potem je rad poslal odpošiljatelju največjega jabolka 5 mark.

PODLISTEK.

Brani svojo domovino.

(A. M. Slomšek, 1850.)

(Koniec.)

Človek, kateri te dolžnosti do svoje domovine pušča v nemar, kaže grdo nevhvaležnost do Boga, ki nam da živeti v soseskni družbi, da eden drugemu ljubeznivo pomagamo, učiti in boljšati se, potrebni živež si pridobivati, življenje si lajšati in biti eden drugemu v prid. — Tak človek je nevhvaležen in brez ljubezni do drugih ljudi, kateri si prizadevajo in pomagajo, da lepo mirno, složno in veselo ž njimi živi. Tak škoduje zadnjič sam sebi, in se čuti nesrečnega, ker se kakor malopriden in škodljiv ud pripravi ob dobro ime, in pomoči drugih ljudi stori nevrrednega; s tem tedaj da k splošni sreči domovine ne pomaga, sam svojo srečo podira. Tako se tak človek že tukaj na zemlji Bogu in vsem dobrim ljudem zoprnega in šibe vrednega stori, in tam v prihodnjem življenju ga čaka ostra sodba.

Da naj vse dolžnosti do svetlega cesarja, deželnega oblastnika, do gosposke in domovine izpolnjujemo, nam je v četrti božji zapovedi zapovedano, katera se tako-le glasi: „Spoštuj očeta in mater, da dolgo živiš in se ti dobro godi na zemlji.“ Domovina je tudi naša ljuba mati, svetli cesar so naš deželni oče. Iz polnjamu tedaj vse dolžnosti do svojega deželnega očeta in do gosposk, od njega postavljenih, radi in vselej. Cesar so postavjeni od Boga, da nas vladajo in varujejo; oni skrbijo z modrimi in dobrotnimi naredbami z neutrudnim prizadevanjem za poučevanje in odgojo mladine, za lepo vedenje in božji strah, za srečo vse države in vseh podložnih; oni imajo zategovoljo veliko skrbi, dela in težav prenašati za nas.

Tudi svojo domovino in ž njo vred vse njene prebivalce ljubimo kakor svoje brate; bodimo si med seboj kakor dobri otroci ene matere, enega očeta, in pomagajmo pošteno iz vseh moči k sreči cele domovine in vsakega prebivalca! — Le tako bočemo Bogu, nebeškemu Očetu, dopadli, kateri tudi nas vse ljubi in nam je ljubezen do bližnjega kot drugo veliko zapoved naročil, rekoč: „Ljubi svojega bližnjega, kakor sam sebe.“ In usmiljeni Jezus nam je prelep nauk za občinsko srečo zapustil, rekoč: „Vse dargoli hočete, naj bi vam ljudje storili, tudi vi njim storite.“ Mat. 7, 12.

Ob petdesetletnici Slomšekove smrti.

Čujemo, da primanjkuje za razna Slomšekova slavja primernih deklamacij. Zato podajemo tukaj nekatere, ki bodo menda prav primerne.

Prva: „Slomšek“, in druga: „Poslanec božji“, sta vzeti iz brošurice „Slomškovo rojstvo“, ki jo je izdal leta 1900, ob 100letnici Slomškovega rojstva č. g. župnik Mihael Lendovšek, župnik v Makolah, in ki ju, seveda z njegovim privolenjem, objavljamo.

Brošurica „Slomškovo rojstvo“ je bila takrat izdana le v prav majhnem številu izvodov, zato se dandanes prav težko dobi v roke.

Ostale deklamacije so od našega ljubljenege Pohorskega slaviča: „Pankracija“, ki jih hrani še celo kopico v svoji miznici. Prosimo nujno: le pa dan ž njimi!

SLOMŠEKU!

1.
Slomšek Anton, zvezda svetla,
ti si na Slovenskem,
slava tebi vekomaj!
Bog te narodu poslal je,
da otel bi ga pogina —
to spoznamo vsi sedaj!

2.
Vse je spalo, ti si dramil —
vse umira, ti oživljaš, —
ti zaspani roč budiš.
Noč in dan se trudiš, delaš,
pišeš, pevaš, krog potuješ,
in modrosti jih učiš.

3.
Naša štajerska dežela,
krasna naša domovina,
da je tujec ni požrl —
da sta danes še slovenski
Drava in Savinja bistra...
ti si vragu ju izdrl.

1.
Slomšek Anton, svetla zvezda,
ti nam boji v hudem boju,
ti nam kaži pravo pot!
Tvojih naukov se držimo,
bomo se držali zvesto,
dokler živel bo naš rod!

MLADENIŠKA KORAČNICA.

1.
Mi smo iz korenine,
iz Slomšekove vsi!
Kot gozd so naše vrste,
kot skala roke čvrste,
in orlove oči.
Hura... za Slomšeka!

2.
Za vero, dom, cesarja
v krvavi boj gremo:
Borimo za svetinje
do zadnje se stopinje,
ko pride smrtni znoj!
Hura... za Slomšeka!

3.
Poč lipo o večeru
zapojem na glas —
a s cvetjem nas obsipa
slovanska naša lipa:
ne bo še konec nas!
Hura... za Slomšeka!

4.
Mi vsi smo rod svetlobe,
podučnega srca;
mi pridemo do vrha,
v prepad se tisti krha,
ki temo rad ima!
Hura... za Slomšeka!

5.
Tovariši, poglejte,
od vseh slovenskih mej;
kako gre Štajer južen,
ves mlad in neokužen,
za Slomšeka naprej!
Hura... za Slomšeka!

Pankr. Gregorc.

POSLANEC BOŽJI.

1.
Zahvaljen, Bože mili,
vladar rodov zemeljskih,
zahvaljen, o Gospod!
Ozrl si zopet milo,
ozrl se ljubeznivo,
na naš slovenski rod.
Mu vzbujáš učenike,
naj brani dom si, vero,
predrago nad vso mero!

2.
Ko je pred tisoč leti
sovrag se ljuti vzdignil,
zatreti rod naš h'tel;
poslal si Ti Cirila
in svetega Metoda —
si v varstvo nas sprejel;
luč vere sta prižgala,
omiko, moč nam dala,
da nas požrli niso,
nam dom razdrli niso!

3.
Ko v naši dobi znova
začenja boj se ljuti,
se ljudstva grdo tro:
si dal nam novilr možev,
dal Slomšeka Antona...
naj dom nam branijo.
Se trudi in žrtvuje,
življenja dni daruje
za blagor očetnjave,
za čast nam majke Slave!

4.
Mladina, slastno srkaj,
se duha tu napivaj,
nja drži se, moj rod!
Njegove nauke zlate
premišljaj neprestano,
njih drži se povsod!
Za vero, dom, cesarja,
— to Slomšek naš povdarja —
Slovenci naj živijo
in vsaki čas gorijo!

NA SLOMŠEKOVEM GROBU.

1.
Lahko je Tebi v kapelice dnu,
Anton Martin, Ti naš oče in knez.
Spavaš pod senco altarnih zaves,
sanjaš nemoteno sanje v Bogu.
Blagor v gomili Ti tu!
Tvojim gorje pa sirotam,
močnim izčane zarotam,
nimajo mirnega snu!
Blagor v gomili Ti tu!
Vile se bele selijo od nas,
kače rudeče prilijajajo v nas —
rod Elijalto v deželo že gre,
dedščini Tvoji gorje in gorje!

2.
Tresejo lipe se naše povsod,
kakor da pride pogreben vihar;
V listju odmeva iz dalje klicar,
kliče sovražnike v skupen pohod.
Stoj, neokuženi rod!
Kakor si v časih pradednih
mlatil po Turkih nečednih,
tolči zločince povsod!
Stoj, neokuženi rod!
Drava šumi in buta v obal,
čuješ je, Slomšek? Želi, da bi vstal —
Vstopi na most se, naš oče in knez,
mogli ne bodo sovražniki čez...

3.
Danes smo prišli na ta mirodvor,
molit za Tebe, Tvoj grob pokropit.
Zunaj še bil naš trop ponosit,
tukaj ihtimo pogrebnirov zbor,
prapor naš — črni je flor!
Angela vidimo s trombo
stati nad to katakombo,
ko da bi dajal ukor.
Prapor naš — črni je flor!
Slomšekov so pokopali program,
vzeli od tujcev so razni tam-tam!
Kamen privzdigni nenaadni potres,
Slomšekov pridi iz groba sloves!
Pankr. Gregorc.

Smešnice.

Dober odgovor.
Striček: „No, Janezek, koliko si že star?“
Nečak: „Nič — ker sem še mlad!“

Samo žüpo.
Žena kliče moža, ki orje na njivi k južini:
Žena: „Juža: ali boš jo (jedel) murke pa čes-
nek? kooj, pje, ha?“
Mož: Ne, samo žüpo bom polocka.